

2006-02-26

Mastersstudiet i rettsvitenskap

– programsensorrappport no. 1 (granskning av fjärde studieåret med inriktning mot straff- och processrätt)

av Petter Asp & Stein Husby

I. INLEDNING

1. Undertecknade påbörjade arbetet som programsensorer hösten 2005. Vi har under de gångna månaderna setts två gånger i Bergen (den 20–21 oktober 2005 samt den 25 februari 2006); däremellan har arbetet skötts enskilt i Uppsala respektive Oslo. Husby har också varit i Bergen och följt viss undervisning i straffprocessrätt (auskultation på seminarier ledda av två olika lärare under december 2005).

2. Angående programsensorernas uppgifter sägs i universitetets riktlinjer följande:

”For det enkelte studieprogram eller undervisningsfag, eller for nærskyldte undervisningsfag, skal det oppnemnst minst ein programsensor.

Programcensur skal vurdere om gradar med same eller liknande fagkrins er av god standard jamført med tilsvarende ved andre nordiske universitet, og om eksamens- og vurderingssystemet som blir nytta i studiet, er rimeleg og blir praktisert rettferdig overfor studentane.”

Därutöver sägs att programsensorerna kan delta i själva examinationen på olika sätt. (Se Retningslinjer for ekstern sensorordning ved UiB p. 2.)

3. Vi har, i linje med vad som efterfrågas i fakultetens utdanningsmelding 2004–2005, valt att under det första året granska det fjärde studieåret och har härvid fokuserat på kurserna i straff- och processrätt (dvs. på de 40 första studiepoängen). Upplägget för kursen i åtminnelig formuerett är emellertid, enligt de uppgifter vi har, mycket likartat. Det kan nämnas att vi, eftersom vår första delrapport skall lämnas in den 1 mars 2006 och examinationen för det fjärde studieåret då inte hunnit avslutas, inte i denna rapport kommer att granska den konkreta betygssättningen (dvs. betygssättningen av enskilda studenter). Vi räknar med att kunna återkomma till formueretten i en senare årsrapport.

4. Att vi har valt att fokusera på det fjärde studieåret hindrar inte att vi i vår rapport också tar upp vissa mer generella frågor såsom pedagogiska grundfrågor, uppföljning/utvärdering osv. I den mån vi i vår rapport tar upp dylika mer generella frågor (dvs. frågor som rör mastersstudiet som helhet snarare än det enskilda studieåret) bör våra ståndpunkter inte uppfattas som slutliga ställningstaganden, utan som preliminära synpunkter som kan komma att förändras allt eftersom vi får större insyn och förståelse för upplägget av mastersstudiet.

5. Även om det följande skrivs med stor ödmjukhet och med insikt om att vi inte sitter inne med några slutliga sanningar är det lätt hänt att råd och synpunkter får en beskäftig karaktär (inte minst eftersom de som arbetar i en viss verksamhet ofta har bättre förutsättningar än utomstående att bedöma vad som bör göras i olika avseenden). Av denna anledning har vi valt att genomgående formulera råd och synpunkter som uppmaningar till fakulteten att *överbäga* x, y och z (inte såsom råd att göra x, y och z).

II. SYNPKTER

a. Pedagogisk grundidé och allmän ambitionsnivå

1. Undervisningen på mastersstudiet är problembaserad. Denna pedagogiska grundtanke framstår av flera skäl som naturlig på en juristutbildning, inte minst av det skälet att förmåga att lösa problem (genom inskolning – någon kanske skulle säga indoktrinering – i ett sätt att tänka, i att avgränsa problem

och formulera frågor och i den kultur som juridiken utgör) är viktigare för en god jurist än regelrätta regelkunskaper av ”utantill”-karaktär.

2. Det finns också skäl, att så här inledningsvis, nämna att man omedelbart slås av att fakulteten uppenbarligen har en hög ambitionsnivå och ett starkt engagemang vad gäller pedagogiska frågor, vilket bl.a. återspeglas i det faktum att man har en särskilt anställd person som arbetar med pedagogiska frågor (bl.a. pedagogiskt stöd och uppföljning/utvärdering) och i ett ambitiöst utvärderings- och utvecklingsarbete (jfr nedan avsnitt g.1). Detta förhållningssätt till undervisningen betraktar vi som en av de absolut viktigaste faktorerna när det gäller att upprätthålla och utveckla kvaliteten i undervisningen.

b. Undervisningsupplägg och obligatorium

1. Uppläggningsen på kurserna under det fjärde året framstår i jämförelse med upplägget på de tre första åren som ganska traditionellt. Kurserna innehåller relativt många föreläsningar (kurserna i straff- och processrätt innehåller 24 stycken föreläsningar), samtidigt som seminarieverksamheten är koncentrerad till vissa veckor (två veckor sivilprocess, två veckor alminnelig strafferett, två veckor straffprocess och två veckor speciell strafferett) som sammantaget inte upptar mer än drygt åtta av 27 kursveckor.

Det kan ifrågasättas om inte en mer regelbunden seminarieverksamhet är att föredra med hänsyn till de pedagogiska grundtankar som utbildningen bygger på.

Med det nuvarande upplägget finns för det första en risk för att studenternas aktiva arbete med konkreta problem kommer att utgöra en mindre del av terminen. Man kan uttrycka det så att färdighetsträningen kommer att uppta en förhållandevis begränsad del av kurs tiden.

För det andra kan framhållas att en tanke med problembaserat lärande är att faktainhämtning och faktainläring i princip skall ske efter en behovsprincip – man tillägnar sig grundläggande kunskaper därför att man behöver sådana kunskaper för att kunna lösa de problem man är förelagd och inte såsom ett mål i sig – vilket antas öka effektiviteten i inlärningsprocessen. Med nuvarande upplägg synes det finnas en risk för att denna positiva effekt går förlorad; eftersom seminarierna kommer in på ett ganska sent stadium förutsätts närmast att studenterna börjar med rena litteraturstudier.

Samtidigt kan emellertid framhållas att erfarenheter från bl.a. juristprogrammet i Uppsala visar att den problembaserade inriktningen inte bara (men i huvudsak) har positiva sidor, utan också kan föranleda vissa problem såtillvida att studenterna helt fokuserar på problemlösningen och inte läser böckerna ordentligt. Man kan uttrycka det så att studenterna vid lösning av problemen går för ”rakt på” och bygger på en alltför smal bas

(vilket gör att de inte får den bredd och förståelse som förutsätts för att man skall kunna lösa problem på ett fullgott sätt). I ett nyligen antaget policydokument för grundutbildningen i Uppsala skrevs sålunda följande:

”Samtidigt som de metodologiska färdigheterna betonas finns emellertid skäl att understryka att man inte kan hantera komplicerade rättsliga problem på ett fullgott sätt utan grundläggande kunskaper om ett ämnesområde, dess förutsättningar, kultur, grundvärden etc. Metoden att lösa problem förfinas med sådana kunskaper. Metodträningen måste trots detta präglade kurserna från första början.”

Också med beaktande av det sistnämnda vill vi emellertid rekommendera (fakulteten att uppdra åt) de kursansvariga att överväga förändringar som innebär att seminarieverksamheten kommer att utgöra en mer grundläggande och kontinuerlig del av undervisningen. Vad vi har erfårit från undervisningen visar visserligen att lärarna (seminarieledarna) lägger stor vikt vid att studenterna lär sig juridisk metod osv., men detta kan inte betonas starkt nog.

2. Ett annat särdrag vad gäller det fjärde studieåret är att obligatoriet är synnerligen begränsat. Det enda som studenterna måste göra under kurserna på det fjärde studieåret är att besvara två av fyra uppgifter. Också detta är en punkt där vi kan känna visst tvivel på om den valda lösningen är optimal.

Om man menar att problemlösningsprocessen, dvs. arbetet med de konkreta uppgifterna, är central från inlärningssynpunkt kan det finnas goda skäl att tillse att studenterna åtminstone i någon utsträckning deltar i den processen. Seminarierna utgör ju en central del i inlärningsprocessen eftersom studenterna där får kvalificerad handledning och feedback på den självinläring som de förutsätts ägna sig åt under större delen av den tillgängliga tiden. Vidare säkerställer man en viss nivå på träningen i muntlig framställning (såvitt vi kan förstå kan man idag gå igenom det fjärde studieåret utan att fullgöra några muntliga prestationer).

Från fakultetens synpunkt kan obligatoriskt seminariedeltagande också vara en del i kontrollen av måluppfyllelsen (får studenterna med tiden den förmåga som är avsedd att bibringas dem?). Det finns naturligtvis också skäl som talar mot obligatorisk undervisning, bl.a. argument som bygger på akademisk frihet och vikten av eget ansvarstagande, och hur man värderar dessa motstående intressen är ingalunda självklart. (Såvitt vi kan förstå har en tanke med frånvaro av obligatorium varit just att studenterna mot slutet skall få ta mer eget ansvar.)

En rekommendation å vår sida är emellertid likväl att fakulteten (genom de kursansvariga) överväger om det inte finns skäl att göra en större del av undervisningen under det fjärde studiåret obligatorisk. Från studenthåll kan det förväntas en del motstånd mot ett utökat obligatorium, men i denna fråga menar vi att den vetenskapligt anställda personalens bedömningar bör ges

genomslag. Erfarenheterna från det nya upplägget vid fakulteten visar att obligatorisk undervisning bidrar till en högre nivå.

3. Lärargruppens sammansättning är blandad i ett kompetensperspektiv. Lärare på kurserna i straff- och processrätt är dels externa krafter (advokater, åklagare osv.), dels professorer, lektorer och stipendiater. Från kvalitets-synpunkt finns naturligtvis skäl att sträva mot ett system där en större del av undervisningen fullgörs av disputerade lärare (detta sagt med full medvetenhet om att lärarbesättningen inte är något som man förändrar i en handvändning och om att det också är en fråga som är direkt kopplat till vilka resurser – både personella och ekonomiska – som finns tillgängliga). Ett sätt att säkerställa kvalitet vad gäller seminarieundervisningen är att tillse att åtminstone en disputerad lärare deltar varje år och samtidigt bedriva förberedelsearbetet i lärarlag (jfr nedan under punkt g.2)

Motsvarande synpunkt synes göra sig gällande också på de tre första studieåren (gruppledarna är studenter i ett sent skede av utbildningen och storgruppsledarna är ofta tidsbegränsat anställda lektorer eller externer såsom advokater, domare osv.), men detta finns inte skäl att ta ställning till i detta sammanhang.

Mot bakgrund av det sagda rekommenderar vi att fakulteten (genom de kursansvariga) överväger vilka möjligheter som finns att tillse att åtminstone en disputerad lärare medverkar i seminarieundervisningen varje år och att bedriva förberedelsearbetet (delvis) gemensamt.

c. Undervisningsmaterial

1. En av de viktigare faktorerna för kvaliteten på undervisning med problembaserad inriktning är kvaliteten på undervisningsmaterialet (läs seminariematerialet). I de kurser vi har tittat närmare på finns det ett omfattande seminariematerial som, såvitt vi kan bedöma, generellt sett håller god kvalitet.
2. Undervisningsmaterialet bygger i huvudsak på tillämpningsfrågor, även om det också finns frågor där det som efterfrågas närmast är en kort en redogörelse för något (jfr t.ex. de teoretiska kontrollfrågorna i straffprocessrätt och vissa frågor i materialet rörande straffrättens allmänna del). Enligt vår uppfattning kan en sådan blandning vara värdefull, förutsatt att de frågor som inte är tillämpningsfrågor inte tillåts dominera. Redan det faktum att det finns ett gemensamt studiematerial (och att de olika lärarna inte själva styr helt över undervisningens uppläggning) medför naturligtvis en viss kvalitetssäkring. Ett viktigt moment är emellertid också att en gemensam lärarhandledning av god kvalitet finns tillgänglig (huruvida så är fallet synes variera). Vi rekommenderar därför att fakulteten överväger huruvida det finns

skäl att tillse att det finns lärarhandledningar av god kvalitet för alla seminarieuppgifter.

3. Vad gäller straffrättsseminarierna har vi noterat att frågor om påföljdsbestämning tycks behandlas mycket kort (i denna del saknas, såvitt vi kunnat förstå, frågor av tillämpningskaraktär). Detta torde delvis vara en följd av den allmänna riktlinjen för pensumkravet, vilken naturligtvis får följder för de flesta ämnen.

d. Pensum

1. Pensumkraven framstår som relativt begränsade. Som en allmän riktlinje tillämpas en norm om 35 sidor per studiepoäng, vilket motsvarar drygt 50 sidor per vecka (vi utgår här ifrån att en veckas studier motsvarar ca 1,5 studiepoäng). Om man t.ex. tittar närmare på pensumet i straffrätt kan konstateras att det här görs ett ganska kraftigt urval vad gäller den speciella delen (studenterna har litteratur som täcker brott mot liv och hälsa och vissa centrala förmögenhetsbrott). Den allmänna delen täcks av Mæland och Andenæs; Mælands bok är mer kortfattad än Andenæs och den senare har fått komplettera i vissa centrala delar (vad gäller osjälvständiga brottsformer, rättfärdigande omständigheter och skuld).

En summering för straffrättskursens del, vilken motsvarar 1/3 studieår (drygt 13 veckor) förstärker intrycket av att man arbetar med ett relativt begränsat pensum (Mæland, *Innføring i alminnelig strafferett*, ca 190 sidor, Andenæs, *Alminnelig strafferet*, ca 140 sidor, Andenæs, *Formuesforbrytelsene*, 120 sidor och Andenæs & Bratholm, *Spesiell strafferett*, 80 sidor, vilket ger totalt ca 530 sidor (27 sidor per poäng eller 40 sidor per kursvecka).

Som jämförelse kan nämnas att normen (i den mån man kan tala om en sådan) i Uppsala ligger på ca 100 sidor per vecka och att kurslitteraturen på straffrättsdelen av terminkurs 4 (straff- och processrätt) omfattar åtminstone 1500 sidor.

2. Det finns naturligtvis både för- och nackdelar med ett begränsat pensum. Möjligheterna att ställa höga krav beträffande behärskning ökar naturligtvis i takt med att antalet sidor minskar. Dessutom är det sannolikt klokt att skära till ämnesinnehållet med tårtspade (dvs. låta bli att behandla vissa delar) snarare än med osthyvel (behandla allting ytligt).¹ Omvänt kan en mer omfattande kurslitteratur ge möjligheter till fler infallsvinklar, ge övning i att sovra i ett stort material osv.

¹ Det sagda gäller inte minst straffrättens speciella del, där brottstyperna ofta framstår som mer eller mindre "utbytbara" från pedagogisk synpunkt; det är s.a.s. de generella problemen vid tolkning och tillämpning som är intressanta (snarare än de enskilda straffbudens omfattning).

I denna del skulle vi närmast vilja uttrycka en mycket försiktigt formulerad rekommendation: med nuvarande pensum finns det inte obetydligt utrymme för att öka pensumet och det kan därför finnas skäl att överväga om det finns litteratur (kanske i artikelform eller annan icke för studenter tillrättalagd form) som det skulle vara värdefullt att studenterna läste.

e. Skriftlig och muntlig framställning

1. Den skriftliga träningen under kurserna i straff- och processrätt består framför allt i författande och inlämning av minst två av fyra oppgaver. Rättningen av de inlämnade promemoriorna sköts i huvudsak av externa krafter (praktiskt verksamma jurister) med ledning av dels en "Retteveiledning" som tar sikte på vilken typ av återkoppling (feed back) studenterna bör få (denna vägledning kommer att tas i bruk först nästa år), dels en mer innehållsmässigt inriktad "veiledning". Kvaliteten på vägledningen får allmänt sätt sägas vara god (även om det vad gäller det innehållsmässiga naturligtvis finns en del skrivingar som synes kunna ifrågasättas).

Systemet med i huvudsak extern rättning har flera positiva sidor, men det torde vara ofrånkomligt att det blir svårt att få en jämn nivå på den återkoppling studenterna får. Uppgiften att kommentera skriftliga prestationer är vanskelig och det är svårt att få en jämn nivå också om man bara använder fakultetsanställd personal som arbetar nära varandra och gör reella försök att samordna sig.

2. Träning i muntlig framställning ges möjlighet till genom seminarierna. (Jfr ovan punkt b.2.) I syfte att säkerställa att studenterna faktiskt ges denna färdighetsträning kan det finnas skäl att överväga om inte undervisningen bör göras åtminstone delvis obligatorisk och om det inte bör införas åtminstone något obligatoriskt moment med muntliga presentationer (föredrag) i anslutning till seminarierna.

f. Examination

1. De tentamensfrågor som vi har fått ut för granskning (våren 2005) består i konkreta frågeställningar. Som angivits i inledningen till denna rapport har vi inte haft möjlighet att ta ställning till examinationen av enskilda prestationer. Viktigast enligt vår mening är att studenterna inte prövas efter rätt eller fel svar, utan efter deras förmåga att avgränsa problem, argumentera kring problemen osv. Husby har varit sensor i många år och har under dessa erfart att det är just förmågan till resonemang osv. som prövas; detta gäller inte minst vid muntlig examination där det finns möjlighet att anpassa frågorna, att ställa följdfrågor osv.

2. Examensoppgaverne rättes på så sätt at flere sensorer delar på rættingen, men at varje examensoppgave rættes av endast en sensor. Detta medför at varje enskild sensor får mellan 40 och 50 skrivningssvar at rätta. För at säkerställa at nivån är jämn sker en nivåkontroll som utförs av den kursansvarige.

Systemet har den fördelen at man i förhållande till varje enskild student kan värdera hela prestationen, vilket är viktigt för at det skall finnas förutsättningar för en nyanserad bedömning i gränsfall. Samtidigt finns det en klar nackdel med denna upplägning, nämligen at det är svårt at uppnå en hög grad av likhet i bedömningen mellan olika sensorer (även om den nivåkontroll som sker naturligtvis bidrar till ökad likhet). En uppdelning som går på andra ledden – dvs. at en sensor rättar en delfråga avseende hela studentkullen, en annan sensor rättar en annan delfråga avseende hela studentkullen osv. – saknar denna nackdel (men gör det svårare at vid betygssætningen beakta helheten). Ett dylikt upplägg kan också ha klara nackdelar från praktisk och administrativ synpunkt.

Sammantaget kan man säga at det i Bergen praktiserade systemet leder till större möjligheter at göra en nyanserad helhetsbedömning av den enskilde studentens prestation, men samtidigt till klara risker för en ojämn bedömning sett över hela studentkullen. Möjligen skulle kunna sägas at värdet av en nyanserad helhetsbedömning minskar kraftigt om det finns fluktuationer över hela studentkullen och at det därför finns skäl at överväga om inte riskerna för en ojämn bedömning talar för at man skulle dela upp rättsandet på den andra ledden. (En sådan förändring kan givetvis förutsätta at tentamensoppgifterna utformas delvis annorlunda; i vart fall förutsätts at frågorna kan delas på ett naturligt sätt, samt at man låter studenterna besvara olika delfrågor på skilda skrivhäften.)

3. En annan fråga som är relaterad till examinationen är om det är önskvärt at studenterna får sitt betyg enbart på grundval av tentamensskrivningen. Detta kan ifrågasättas dels i ett studentperspektiv (om mycket arbete läggs ned under kursen är det rimligt at detta arbete dras in i betygssætningen både av rättviseskäl och av stressrelaterade skäl), dels från validitetssynpunkt (en tentamensskrivning kan rimligen inte ensam fånga de kvaliteter vi vill mäta genom betyget). En rekommendation i denna del är at överväga huruvida det är möjligt och önskvärt at bredda underlaget för betygssætningen. Detta skulle i så fall vara en nydannelselse.

g. Uppföljning och utvärdering

1. Det framstår som klart at fakulteten allmänt sett har ett ambitiöst och genomtänkt kvalitetsarbete. När det gäller utvärdering av mastersstudiet och enskilda ämnen kan bl.a. följande nämnas:

- referensgruppsmöten med deltagande av ca 10 % av studenterna vid två tillfällen per kurs under de första tre studieåren (genomförs ännu ej för valgemnene); referensgruppsmötena följer ett fast momentskema och protokollförs; mötena hålls varje år för kurser under de första fyra studieåren (och är avsedda att hållas varannan termin på vagemnene).
- utvärdering baserad på fem sporreundersökningar på det första studieåret; se utvärderingsrapporterna "Mastersstudiet i rettsvetenskap - Evaluering för studieåret 2004/2005".
- kursrapporter som författas av de kursansvariga enligt ett i förväg angivet schema för varje kurs (är i bruk från och med höstterminen 2005).
- bruk av externa programsensorer för värdering av hela mastersstudiet.
- mastergradsstudiet används som grund för datainsamling för bl.a. mastergradsstudenter på andra fakulteter (bl.a. pedagogisk) vilket bidrar till utvärderingen av verksamheten; f.n. pågår fem projekt vilka ytterst har kommit till genom initiativ (information) å fakultetens sida.
- anonym nätbaserad utvärdering av alla grupp- och storgruppleadare är under införande (utvärderingen skall bl.a. ligga till grund för medarbetarsamtal och följas upp av den pedagogiska handledaren).

Fakulteten nämner själv (i utbildningsmeldingen för 2004-2005) fem forhold som utgör kärnan i arbetet med studie kvaliteten:

- arbete med studieadministrativa frågor (där en rutinhandbok har framtagits),
- användande av referensgrupper och kursrapporter,
- kontinuerligt översyns- och uppföljningsarbete vad gäller utlandsstudier och mastersavhandling,
- bruket av programsensorer,
- arbetet med att öka resurserna.

2. Att det arbetas aktivt med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling finns det sålunda inga skäl att ifrågasätta. Det finns samtidigt moment och metoder som används på andra håll och som, med en begränsad resursinsats, synes kunna bidra ytterligare till kvalitetsarbetet.

Exempelvis synes det finnas skäl att överväga om inte varje kurs borde avslutas med en kursvärdering riktad till alla studenter (där frågor om kurslitteratur, seminarier, föreläsningar, lärare osv. kan besvaras skalärt och där möjligheter också ges till kommentarer). Den information som erhålles via referensgrupper osv. kan visserligen vara minst lika viktig, men dylik information dras alltid med representativitetsproblem, som gör att man kan

både under- och överskatta problem och förtjänster. Här kan kursvärderingarna bl.a. bidra till att klargöra om uppfattningarna är representativa, men också utgöra en mer självständig fingervisning om vad som fungerat bra/mindre bra.

Andra åtgärder som enligt uppgift inte förekommer men som det kan finnas skäl att överväga är exempelvis:

- att införa lärarlagssystem för seminarieundervisningen (med gemensamma undervisningsförberedande möten där seminarieuppgifterna diskuteras; detta är inte minst viktigt för inskolning av nya lärare, men kan naturligtvis vara svårt genomförbart om många lärare är externa),
- att införa institutionsgemensamma utbildningsdagar (för diskussion av pedagogiska och andra utbildningsrelaterade frågor) eller pedagogiska seminarier, och
- att utarbeta klara riktlinjer för pedagogiska behörighetskrav för fasta tjänster och använda särskilt utsedda pedagogiskt sakkunniga i tillsättningsärenden.

III. SAMMANFATTNING OCH AVSLUTNING

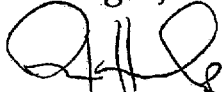
1. Sammanfattningsvis är vår bedömning att den del av mastersstudiet som vi har valt att granska under detta år håller en mycket god standard som är fullt jämförlig med standarden vid jämförbara universitet i Norden. En någorlunda kvalificerad gissning (att vi inte törs vara mer tydliga beror på att vi inte har full överblick över det närmare undervisningsupplägget vid många av de jämförbara universiteten) är att undervisningen i Bergen kvalitetsmässigt skulle hamna i det övre skiktet vid en noggrann jämförelse mellan olika studieorter.

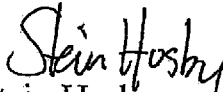
2. Det ovanstående sammanfattar de viktigaste reflexionerna vi har gjort under arbetet med programsensoruppgiften. Trots mycket välvillig hjälp från fakultetens sida (med Strandbakken och Wilhelmsen) när det gäller att ta fram material och besvara våra frågor finns det säkerligen saker vi har missförstått eller åtminstone inte beskriver på ett helt rättvisande sätt. Det ovan skrivna bör därför läsas med en sådan reservation i bakhuvudet (detta problem torde dock bli mindre ju mer överblick vi får över fakultetens undervisning).

3. Till sist vill vi framhålla att det är givet att man kan lägga upp arbetet med programsensoruppgiften på olika sätt, rikta in sig på olika delar av verksamheten och att granskningen kan ta sikte på olika aspekter av undervisningen och dess kvalitet. Vi skulle därför – utan att på något sätt binda oss; självfallet bör vi vara fria att utföra uppdraget självständigt och efter eget huvud – vilja betona att vi inte har något emot att få synpunkter

och förslag vad gäller inriktningen på vår granskning och att naturligtvis står till förfogande för dialog kring våra synpunkter.

Bergen, den 26 februari 2006

Petter Asp

Stein Husby

